

Deum unum et trinum adorent multi Christiani: ita Deum verum colunt, ut et diis alienis seruiant. Deum verum colere et adorare profitentur; erga illum varios actus fidei, spei, amoris et reverentiæ exhibent; apud se tamen habent alios deos quos venerantur. Unus habet in domo concubinam, quam plus quam Deum diligit; alius habet divitias plurimas, quibus, et non Deo, cor suum devovet; aliorum deus venter est, et aliorum deus est ambitio vel concupiscentia. O malignos adoratores, qui simul cum Deo vero diis aliis servire volunt! Unus est Deus, quem solum ut Deum adoret et cui soli servire debemus: *Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies* (Matth. 4). O fratres, ne vobis deos alienos faciatis; Deum unum in essentia et trinum in personis religioso cultu adorete; piis fidei, spei, charitatis, religionis et adorationis actibus eum sæpe colite. Illum indesinenter in cælo adorant Angeli; eum similiter in terra, quantum fas erit, [sæpissime adorete. Benedicite Patrem et Filium cum Sancto Spiritu; laudate, superexaltate et adorete eum in sæcula. Instituit summus pontifex Damasus, ut in psalorum recitatione, sive in choro publice, sive in privatis officis pro cujuslibet psalmi coronide in honorem sanctissimæ Trinitatis hæc verba recitarentur: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto*. Brevis oratio; quæ plurimis viris piis ita familiaris exitit, ut illam continue ore versarentur. Brevis oratio, quam moriens V. Beda, cyenea voce protulit, et quam sive in vita sive in morte magno cordis affectu quisque sæpe proferre deberet. Quid enim æquius, quam sæpissime adorare eum, a quo habemus omnia, et cui debetur omnis honor et gloria? Quid gloriosius, quam sanctos imitari Angelos, qui assidue Deum unum et trinum laudant et reverenter adorant? Quid utilius, quam per pios religionis et adorationis actus Deum honorare et propitium reddere? Quid facilius, quam Deum laudare et adorare? Nonne quisque internos adorationis actus elicere potest? Nonne facile est cuilibet etiam mulierculæ, quantum placuerit, dicere et iterare hæc verba: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto*? Nonnulli viri sancti, ut crebrius sanctissimam Trinitatem adorent,

recitare solent rosarium tres habens decades et in quolibet ex tribus majoribus granis dicunt: *Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu, laudemus et superexaltent eum in sæcula*: in quolibet vero ex minoribus dicunt: *Gloria Patri, et Filio, etc*. Optarem, ut rosarium hoc singulis diebus recitarent omnes: aut saltem, ut frequentibus fidei, religionis, amoris et adorationis actibus sanctissimam Trinitatem venerarentur. O utinam debito cultu eam ego prosequar! Utinam omnia et singula mea opera ad ejus gloriam dirigam! O beata Trinitas, da ut in omnibus, per omnia, et ubique meminerim tui, diligam te, adorem te, suspirem ad te, ac post mortem possideam te in sæcula seculorum. *Amen*.

DOMINICA SECUNDA POST PENTECOSTEN.

DE CÆNA MAGNA

QUAM DEUS HOMINIBUS FACIT.

Homo quidam fecit cœnam magnam (Luc. 14, 16).

Assuerus rex, qui super centumvigintiseptem provincias regnabat, ut ostenderet divitiarum gloriæ regni sui, ac magnitudinem, atque jactantiam potentiæ suæ (Esther 1), tertio imperii sui anno magnum struxit convivium, ad quod Persarum et Medorum principes ac præsides et magistratus vocavit: quibus in loco amenissimo in vasis aureis mire elaboratis cibos exquisitissimos et vinum magnificentia regia dignum, omni qui desiderari poterat ordine, ministrari curavit, illudque convivium centum et octoginta diebus, seu medio anni tempore duravit. Miror regis illius magnificentiam; at vero quid infinitum majus et magnificentius in Deo, omnium regum Rege,

intueor; Deus enim, qui omnibus cœli, terræque provinciis longe lateque dominatur, cuius potentia nullis terminis circumscriptur, ut gloriam, potentiam, liberalitatem, benevolentiamque erga homines suam ostendat, convivium, quo nullum majus, nullum magnificentius, nullum mirabilius concipi potest, facit in cœlo, facit in Ecclesia et facit in toto terrarum orbe. Hic in quolibet ex illis locis facit vere cœnam magnam, ad quam multos vocat, ut videbimus. *Ace.*

Licet unicus sit mundus, qui omnia creata complectitur, in hoc unico mundo triplex mundus distingui potest, vel, ut ita dicam, in magno hoc mundo triplex alius continetur mundus; sublunaris scilicet, ecclesiasticus et cœlestis. *Mundus sublunaris* est orbis terrarum, qui infra orbis lunaris concavum clauditur. *Mundus ecclesiasticus* est ipsa Ecclesia Romana a Christo Domino instituta. *Mundus cœlestis* est cœlum empirium, in quo Deus cum Angelis et Sanctis suis regnat. In quolibet autem ex tribus illis mundis cœnam magnam, magnumque convivium Deus facit. *In mundo quidem sublunari*, ubi dat escam omni carni; *in mundo ecclesiastico*, ubi iugo sanctissimæ Eucharistiae convivium præparavit; *in mundo cœlesti*, ubi Sanctos suos cibo divino satiat et torrente voluptatis inebriat: *Inebriantur ab ubertate domus tuæ* (Ps. 35, 9). Unica concione omnis trium illorum conviviorum apparatus perfecte delineari non posset, ideo aliqua solum de quolibet ex illis breviter attingam, ut Dei in homines magnificentiam aliquo modo patefaciam. Ut autem ordine quodam in tota hac oratione procedam, dico, quod Deus facit magnum convivium in terra, in Ecclesia et in cœlo: 1. *in terra*, omnibus hominibus; 2. *in Ecclesia*, omnibus fidelibus; 3. *in cœlo*, omnibus beatis.

I PARS.

Deus facit magnum convivium in terra.

Deus, qui omnium Pater et Creator est, omnia animantia quæ producit, in terram, velut in amplissimum convivii locum, adducit, ubi ea pascit et cuique cibum propensioni et appetitui ejus consonum apponit. Ibi pisces, ibi volucres, ibi alia animalia Deus pascit; tantaque, tamque mira ejus est providentia, ut cuique pisci, cuique voluceri et cuilibet animanti cibos apponat gustui et appetitui ejus consentaneos: *Dat escam omni carni* (Ps. 135). O quam magnum et admirabile est illud, quod Deus in orbe terrarum omnibus animantibus facit convivium! Quia vero homo est præcipuus conviva, propter quem omnia alia fecit Deus, contemplerur et admiremur solummodo magnum illud convivium, respectu omnium hominum, quos Deus in terra 1. pascit affluenter; 2. pascit delicate; 3. pascit constanter.

1. Præclare observat Procopius, Deum creasse mundum et ea quæ in mundo sunt, eodem fere ordine, quo magnifica quedam præparari solet cœna. Cum enim quis amicos, propinquos, virosque nobiles ad cœnam invitavit, in primis mundari curat locum in quo fieri debet, ne obvise aliquæ sordes convivas offendant; deinde epulæ parantur et mensæ sternuntur; lucernæ postea accenduntur et dapes ad mensas afferuntur, ac tandem, paratis omnibus, ingrediuntur convivæ: similem in modum Deus convivium suum ab origine mundi paravit. Primo enim creavit terram et lucem, deinde separavit terram et aquas a firmamento, struxitque conaculum; postea herbis terram stravit, mensasque instruxit producendo omnis generis fruges. Tum animalia ab hominibus comedenda introduxit, ac tandem homines in orbem terrarum, velut convivas vocavit et continue vocat, ibique eos omnes abunde pascit. Tantam enim ad hominum usum dat ciborum copiam, ut si fœda quorundam avaritia hos cibos æqua lance distribui sineret, non solum ad

omnes homines nutriendos sufficerent, verum et affluerent, quia certissimum est, quod Dominus *dat omnibus affluenter* (Jac. 1). Scio, hominum alios esse divites et alios pauperes; qui divites sunt, cunctis abundant; pauperes vero multis egent. Si autem juxta præscriptam a Deo legem divites pauperibus superflua largirentur ad victum, et divites et pauperes haberent, quo pascerentur, non solum ad sufficientiam, sed etiam ad abundantiam. Et sic verum est, Deum omnes homines pascere affluenter in magno convivio, quod in terra facit; insuper eos etiam pascit *delicate*.

2. Non amara tantum, et quæ vix hauriri possint, eis Deus apponit; verum sapida, dulcia, succosa, ac talia quæ appetitum acuant, gustum recreant et delectant. Quod si aliqua ex natura sua sapore careant, dat Deus condimenta, quibus palato jucunda et sapida reddantur; salem scilicet, saccharum, mel, lac et alia his similia; quæ omnia, tamquam liberalissimus paterfamilias, hominibus præbet, ut jucunde et delicate in conspectu suo epulentur. Quod, ut adhuc jucundius præsent homines, dat Deus esculentis illis, et potibus decorem, gratiam et pulchritudinem aliquam; quæ est quasi illecebra, qua homines ad edendum et bibendum alliciuntur. Et sic vino Deus dat splendorem album, aureum aut rubicundum; pomis ac piris genas dat sæpe rubore perfusas; frugibus aliis varios dat colores, variasque formas et figuras, easque diversissimas, ne homines eandem semper formam et figuram videntes super illis cibis nauseent. Quot diversa piscium, volatilium et animantium genera homini apponit, ut quod magis placuerit eligat? Certe quidquid volat, natat, repit, graditur, hoc providit et permisit homini, ut delicate epuletur. Perpendit Sanctus cardinalis [Petrus Damianus, quod ut Deus hominibus det, quo lautius et delicatius epulentur, non eis ejusdem generis cibos semper administrat; diversis temporibus, nunc unius et nunc alterius generis cibos eis apponit; « sed nec ipsos quoque proventus arborum, aut agrorum, inquit, omnipotens conditor in unam quodammodo congeriem coacervat; sed diversa diversis temporibus edenda dispensat. Nam si eodem tempore cuncta ad vescendum

poma concurrerent et fastidium congesta vescentibus gignerent, et simul consumpta de copia inopiam generarent. Sed nunc ita diversis sunt variata temporibus, ut dum illa comeduntur, hæc maturescant; et dum alia consumpta pertranseunt, alia mox maturata succedant (ep. 17 ad Alex.) ». O mirandam Dei providentiam, qui homines laute et delicate pascit; *ac etiam constanter*.

3. A mundi enim principio usque ad finem solem suum oriri facit super bonos et malos; mirabilique constantia dat omnibus sive bonis sive malis quo pascantur et vivant. Vix reperitur, qui vel uno die pascere velit inimicum suum; et tamen Deus, non solum justos, sed etiam infensissimos sibi inimicos et peccatores, qui innumeris illum injuriis afficiunt, ab origine mundi constanter pascit. Non subtrahit cibum Gentilibus, qui eum non noverunt; non Turcis, Arabibus et Judæis, qui ipsum persequuntur et blasphemant; non malis Christianis, qui ipsius donis in sui perniciem et Dei injuriam abutuntur; omnes, nullo excepto, ad convivium suum vocat, omnibusque constanter quo pascantur exhibet; ita ut quisque dicere possit, quod a Deo pascantur ab adolescentia et toto vitæ suæ tempore: *Deus qui pascit me ab adolescentia mea usque in presentem diem* (Gen. 48, 15). O quam magnum et mirabile est convivium, quod Deus hominibus in hoc mundo viventibus facit! *Magnum est*, ratione Dei, qui est convivii hujus instructor. *Magnum est*, ratione durationis, quia durat a mundi exordio et durabit usque ad ejus finem. *Magnum est*, ratione loci in quo fit; qui non est alius, quam totius terræ superficies. *Magnum est*, ratione multitudinis, varietatis et pretii ciborum; qui non alii sunt, quam quotquot sunt pisces in mari, aves in aëre, animantia et fruges super terram. *Magnum est*, ratione convivarum, cum ad tam magnificentum convivium non vocentur aliqui solum principes et magnates; sed quotquot fuerunt, sunt, et futuri sunt in mundo homines; quibus omnibus dat Deus, quo sufficienter, ac etiam sæpe quo abunde, jucunde et opipare vescantur. Tantum miramini convivium, ac Deo gratias agite, quod tam magnificentum epulum hominibus voluerit præparare;

atque ei speciales grates rependite, quod tanti convivii vos participes esse voluerit, quodque ab infantia dederit vobis cibos, quibus pasti estis. Imo quotiescumque ad tantum convivium acceditis; quotiescumque a Deo datos sumitis cibos, ei pro tanto beneficio gratias sunt referendæ; hos enim cibos Deus creavit, vobisque dedit, ut eos cum gratiarum actione percipiatis: *Quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione* (1. Tim. 4, 3). Pie dicebat Seraphicus Pater, quod imitari debeamus *alaudas*; quæ quasi ratione polleant, postquam in terra cibos ad necessitati subveniendum comederunt, versus cælum se erigunt et plurimum elevantur continue cantantes, ut suo modo gratias Deo referant pro accepto de manu ejus cibo ad sustentationem necessario. Sic, inquit sanctus Franciscus, post sumptos de manu Dei cibos et post quamlibet refectionem mentem ad cælos elevare debemus, ut Deo benefactori nostro gratias referamus. O homo, ab infantia usque ad presentem diem a Deo cibos victui necessarios et forte uberiores, percipisti; ne benefactori tuo injuriam irroges, non maledicas ei qui benefecit tibi; non lapides projicias in eum qui dedit tibi panem; non pecces in eum a quo nunc usque pastus es; potius ex toto corde ei gratias age, et quotiescumque ex cibis a Deo datis comederis, ei gratias age: *Cum comederis, et satius fueris, benedicas Domino Deo tuo* (Deut. 8, 10). Ecce quid mihi dicendum occurrit de primo Dei convivio; transeamus ad secundum, seu ad *Eucharisticum, quod est magnum convivium, quod Deus facit in Ecclesia.*

II PARS.

Deus facit magnum convivium in Ecclesia.

Homo quidam, ut in hodierno dicitur Evangelio, *fecit cenam magnam*. Homo ille, inquit Augustinus, est ipse Christus Dominus, qui in ipsa nocte cenæ, ipso tempore, quo de illius morte cogitabant Judæi, hominum amore captus, cenam magnam,

hoc est, admirabile convivium eucharisticum instituit: *Quis est iste homo, qui fecit cenam magnam, et vocavit multos, nisi mediator Dei et hominum Homo Christus Jesus?* (serm. 11 de verb. Dom.). Magnum est illud convivium, ratione loci in quo factum est. Dominus enim Jesus, qui in stabulo voluit nasci, in præsepio reclinari, et in monte Calvarie, loco videlicet vili et abjecto, crucifigi, necnon in angusto sepulchro poni, noluit tamen convivium eucharisticum in humili loco celebrare; sed in ipsa civitate Jerosolymitana, et in cenaculo grandi, strato, et magna pompa adornato: *cenaculum grande, stratum* (Marc. 14). Magnum ergo est illud convivium ratione loci in quo institutum est et in quo fieri cœpit; magnum est etiam ratione durationis, quia in Ecclesia fiet et perseverabit usque ad mundi finem. Quandiū enim durabit Ecclesia, in omni loco offeretur Domino oblatio munda, a sacerdotibus renovabitur admirabile illud convivium, et fideles ad divinum illud epulum accedent. Dici etiam posset, magnum esse eucharisticum convivium ratione convivarum, qui ad illud vocati sunt et continue vocantur; non enim ad hoc convivium vocantur solum Apostoli, vel alii eximie sanctitatis viri, verum et omnes penitus homines. Nec ab hoc convivio excluduntur pauperes illi, vel imbecilles, qui gratiæ opibus carent; nec cæci illi, qui luce charitatis privantur; neque claudi, qui peccando claudicant. Hi enim et omnes penitus peccatores, non secus ac justī, ad hoc convivium vocantur, et in eo benigne recipiuntur, modo prius peccatorum sarcinam deposuerint et nuptiali divinæ gratiæ veste se induerint: *Pauperes, ac debiles, et cæcos, et claudos introduc huc* (Luc. 14). Præfatis quidam rationibus magnum est eucharisticum convivium: maximum autem omnibus sæculis admirandum et portentosum est ratione ingentis cibi, qui in nocte Cœnæ Apostolis appositus est, et qui fidelibus, ad sacram Synaxim accedentibus quotidie apponitur. Non enim ibi assus apponitur agnus, non lactuæe agrestes, non azymi panes, non pecorum aut volucrum carnes, non dulcia bellaria; apponitur ipse Christus Dominus, qui semetipsum nobis in cibum dat. Cœnam eucharisticam præcesserat mystica veteris legis cœna, in qua

appositi fuerant azymi panes et agnus paschalis cum lactucis agrestibus. Peracta hac cœna, eucharisticum convivium instituit Christus, in quo seipsum Apostolis manducandum tradidit, dicens: *Accipite et manducate, hoc est corpus meum* (1 Cor. 11, 24). Quasi dicat, non jam vobis appono azymos panes, agnum paschalem, vel aliquod corporis mei figurativum, sed ipsum corpus meum, quod Spiritus Sancti virtute formatum est, ipsum corpus meum, quod de Maria Virgine natum est, ipsum corpus meum, quod mirabilia multa pro mundi salute obiit et quod cruci affigi debet. *Accipite et manducate; hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur.* Hoc est corpus, quod vobis trado; et quia corpus meum est vivens, et Verbo divino unitum, simul cum corpore meo animam, divinitatem et totum meipsum vobis appono, meque totum vobis in cibum exhibeo, neenon me totum usque ad mundi finem fidelibus in sacratissimo Eucharistiæ sacramento dabo. O mensa regia! o altare sanctum, ubi non cibaria corruptioni obnoxia, sed sacratissimum Christi corpus, totusque Christus fidelibus manducandus traditur! Facessant procul profana illa convivia, quæ tanta cum eloquentia apud auctores commendantur; in infinitum mirabilis est illud, quod Deus et Homo Christus fecit: non enim infima fercula in eo apposuit, sed semetipsum Deum Hominemque verum manducandum proposuit; seque quotidie in sacra mensa manducandum exhibet, ut hominem ipso Deo impleat et satiet, utque multa spiritualia bona homini conferat.

O vere magnum convivium ratione ferculi quod ibi datur, quod idem est cum ferculo, quod beatis in cœlo apponitur. Sicut enim in terra, ita et in cœlo magnum fit convivium, et in utroque convivio idem est ferculum, Deus scilicet, qui tum in cœlo, tum in terra voluit esse hominum cibus; hoc tamen discrimine, quod in cœlesti convivio beatos Deus pascit, seipsum illis perspicere et sine ullo velamine conspiciendum exhibens; in Eucharistico vero convivio fideles pascit Christus, seipsum, panis et vini speciebus velatum tradens. *O sacrum convivium, in quo Christus sumitur.* Vere sacrum, vere mirabile,

vere divinum, vere omnibus sæculis prædicandum illud convivium, in quo Christus Deus et Homo nobis in cibum datur, et in quo nobis idem quod et angelis ferculum ministratur. Equis non admirabitur? Equis non obstupescet, cum Eucharistici convivii epulas mente revolvit. De Cleopatra fertur, quod cum centies sestertium una cœna absumere statuisset, præclarissimum pretii illius unionem aceto immersit, ac liquefactum sorbuerit. Mirati sunt, qui hoc viderunt et audierunt, dicentes, o quam pretiosus ille cibus? Quid autem hoc pretii, si cum cibo Eucharistico conferatur? Velim, Cleopatram, vel alium aliquem, unica cœna quemdam tanti pretii cibum hausisse, ut omnibus terrenis opibus æquipolleat, quid hoc esset respectu convivii Eucharistici, in quo Christiani ipsum Christum sumunt, qui omne quod mente concipi potest, pretium longe superat? Magnum sane, et admirabile est sacrosanctum Eucharistiæ convivium. Jamvero heu quam pauci ex tanto convivio proficiunt! Quam paucis prodest ad Christum in Eucharistia latentem accedere! Accedunt multi, accedunt sepe, et tamen aut nullus, aut minutissimus in spirituali vita profectus elucet; quin imo, qui frequenter Eucharisticum cibum sumunt, nonnunquam in deterius vergunt. Cur, quæso, accedentes ad Christum, et in sacrosanctæ Eucharistiæ sacramento manducantes Christum, qui omnium gratiarum auctor, omniumque bonorum est principium, nullum inde spirituale eliciunt emolumentum? Cur, cum in Eucharistia frequenter recipiamus Christum Salvatorem a quo sanctificari, bonis spiritualibus repleri, et quasi deificari deberemus, in moribus tamen, ac vivendi ratione non proficimus? Hujus profecto rei causa est, quia terrena sapiamus, terrena nimium diligimus, et terrenis immergimur. Nonnunquam accidit, ut puer aliquis maxima cura et sollicitudine a parentibus alatur, cibusque optimis nutriatur, nec tamen inde pinguior evadat, quin contra macilentior et pallidior semper fiat. Quod si rogentur medicus, ut hujus rei causam aperiant, respondent, puerum haud dubie clam terram comedere; et ideo licet altissimi, alisque optimis cibus vesci soleat, non inde pinguiorem, et saniorem evadere. Hæc est ratio, cur puer ille pinguior non

fiat; et hæc est ratio, cur multi ad sacrum Eucharistiæ convivium accedentes, in spirituali vita non proficiant; non enim proficiunt, quia terram comedunt; seu quia terrenis divitiis honoribus, et terrenis voluptatibus nimium adhærent. Vel etiam hoc accidit, quia peccatis non valedicunt; vel etiam quia præviis fidei, charitatis, humilitatis, aliarumque virtutum actibus ad tantum sacramentum digne recipiendum non se præparant. Ideo antequam ad sacrum hoc convivium accedatis a terrenis, corda vestra elongate, omne peccatum procul a vobis pellite, multisque virtutum actibus vos præparate. Hoc peragentes magna ex convivio Eucharistico emolumenta elicietis, et digni fietis *convivio cœlesti, quod maximum est.*

III PARS.

Deum facit magnum convivium in cœlo.

Prefatam parabolam hominis illius, qui fecit cœnam magnam, intelligunt multi sacra Scripturæ interpretes de Deo, qui homo dicitur ratione benignitatis suæ, et qui in cœlo cœnam, conviviumque facit, quod vere magnum est non solum quia ab ipso Deo paratur, etiam quia magna sunt: 1. *locus* in quo fit; 2. *convivæ*, qui ad illud vocantur; 3. *fercula* quæ apponuntur; 4. *duratio* hujus convivii.

1. *Locus* convivii cœlestis est ipsa splendidissima cœlorum aula, cujus pulchritudinem, excellentiam, et amplitudinem nullus humanus intellectus percipere valet. Locum descripsit Scriptura, in quo rex Assuerus convivium fecit, cujus pulchritudinem omnes convivæ admirati sunt; quid ille locus, quid omnia regum palatia, quid totus terrarum orbis respectu cœli empirei, quod est locus in quo paratur convivium cœlestis? Certe hæc omnia respectu cœli sunt veluti hirundinum nidi: hæc omnia vilia sunt, nihil sunt, si cœlo comparentur, cujus tanta amplitudo, tantus splendor, tanta dignitas, tantæ deliciae,

tantæque divitiæ, ut ab humano intellectu concipi nequeant. Si a mundi primordio usque nunc omnes penitus homines tota arte sua, toto suo ingenio, totis conatibus unico palatio conficiendo laborassent; magnum haud dubie illud palatium censetur; illo tamen palatio aliud majus et præstantius edificare posset minimus angelorum, quippe qui omnibus hominibus longe potentior est. Quanto adhuc præstantius palatium efficerent omnes Hierarchiæ cœlestes, si in unum conjungerentur? Certe ita pulchrum, ita præclarum construerent palatium, ut ejus conspectu omnes in admirationem raperentur. Quid vero sunt illa omnia respectu palatii cœlestis extracti ab ipso summo rerum omnium Conditore, qui homines et angelos ex nihilo creavit? Quid illa omnia respectu palatii Regis cœlestis, et Domini Dei? Hæc omnia, si sano judicio censeantur, nihil sunt comparate ad cœlum empireum et locum, in quo cœlestis fit convivium. *O Israël, quam magna est Domus Dei, et ingens locus possessionis ejus! Magnus est, et non habet finem; excelsus, et immensus* (Bar. 3, 34). Est ergo convivium cœlestis vere magnum respectu loci in quo fit; est etiam *magnum respectu convivarum.*

2. Convivæ enim sunt angeli, et homines beati: *Angeli*, quorum numerus est pene infinitus: *homines beati*, qui licet præ damnatis pauci sint, in se tamen multi sunt, et tot, ut vix dinumerari possint, juxta illud Apocalypsis 7. *Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, et tribubus, et populis, et linguis, stantes ante Thronum.*

Cœlestis hujus cœnæ conviva est beatissima Christi Mater Virgo Maria; convivæ sunt novem angelorum ordines, de quorum numero disserens Daniel, ait: *Millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei.* Ibi convivæ sunt patriarchæ, prophetae, apostoli, martyres, et omnes sancti, qui omnes nobiles sunt, omnes reges, omnes filii Dei, Deoque similes. Ut enim ait sanctus Joannes: *Similes ei erimus, quoniam videbimus cum sicuti est.* O quam magnifica, jucunda, et optabilis est illa cœna, quæ tot, tam nobiles,

tantoque honore dignos habet convivas! Quam suave, quam jucundum cum angelis et archangelis, cum cherubim et seraphim, cumque sanctis omnibus mense Dei accumbere, convivere et epulari, intimaque eorum familiaritate frui! Magnum sane est cœleste convivium, ratione convivarum; *maximum autem cœleste ferculorum quæ apponitur.*

3. Si terrene epulæ dulces sunt, quales credis fore cœlestes? Si Deus probos et improbos suaviter et affluenter in hoc mundo pascit, qua suavitate non afficiet convivas cœlestes, qui omnes electi sunt, justi sunt, et amici ejus sunt? Si in terreno hoc carcere nos exules opipare excipit, et exquisitis cibus recreat, qua pompa, qua magnificentia, quibus dapibus in cœlesti suo palatio domesticos et aulicos suos non cibabit? Unicum quidem cibum eis apponet Deus, seipsum scilicet: in Deo invenient omnia, gustabunt omnia, ejusque contemplatione ita delectabuntur, et satiabuntur, ut nihil ultra desiderare possint. O optabile, et totis affectibus desiderabile convivium, in quo ipse Deus cibus est! Non ibi unus cibus Domino, et alius invitatis apponitur: verum sicut ipse Deus vescitur et fruitur sua essentia, ita convivæ eadem divina essentia vescuntur et perfruuntur; ejusque fruitione ita satiantur et beatificantur ut nihil ultra optare queant. Imo tanti ponderis et momenti est voluptas, quam ex divino illo cibo percipiunt, ut illam ferre non possent, nisi Deus simul et hac eos voluptate afficeret, et ad eam portandam sustentaret. Manna erat cibus quem dedit Deus Israëlitis ad vescendum, et in hoc unico cibo omnem suavitatem, quæ in aliis cibus reperitur, degustabant: nec ex hoc cibo unus unam, et alius aliam mensuram colligebat; postquam de cœlo ceciderat manna, quisque eandem mensuram, quæ Gomor vocabatur, sumebat. *Iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendum: colligat unusquisque ex eo quantum sufficit ad vescendum, Gomor per singula capita* (Exod. 16). Mirabile certe est, quod in unico hoc cibo Israëlitiæ omne delectamentum invenient, et quod unica illius cibi mensura magnis et parvis ad satietatem, et ad delicias sufficiat. Quid de cœlesti cibo? Quid de es-

sentia divina, quæ est unicuique cibus, quo in cœlo pascuntur sancti? Nonne in hoc unico cibo satietatem et voluptatem invenient? Nonne satiabuntur, cum apparuerit gloria Dei! Nonne torrente voluptatis inebriabuntur, cum infinitam Dei essentiam facie ad faciem contemplabuntur? Certe in hoc unico cibo omnia invenient, et ex ejus contemplatione mirabilem, ineffabilem et continuam voluptatem percipient. O quam magnum est cœleste illud convivium ratione ferculorum quæ apponitur! *Quam magnum pariter ratione durationis!*

4. Convivia quæ in terris fiunt, brevi temporis spatio durant, et voluptas quæ ex ciborum gustu percipitur, brevissime transit. Quæ prius gustui placebant, cito fastidium generant; nullaque in eis tam mellea voluptas, quæ successu temporis fastidium non pariat, et in fel non degeneret. At cœleste convivium æternum est, epularumque cœlestium dulcedo beatorum mentes mirabiliter oblectat in sempiternum. Nullum ibi fastidium, nulla nausea; post centena millia et millia annorum tam nova, tamque grata erit cœlestium convivarum voluptas, quam in primo instanti, quo in Dei gaudium ingressi sunt, et quo illis dictum est, *intra in gaudium Domini tui* (Matt. 25, 21). Cœlesti mensæ semper accumbunt, semperque accumbent beati; dulcissimis ibi vescuntur epulis, nec fastidiosa aliqua satietate affici possunt; semper suavissimis satiabuntur cibus, nec ullo unquam fastidio capiunt. Semper vident, semperque videbunt, ac semper videre desiderabunt faciem Patris; hacque visione semper delectabuntur et satiabuntur, ita tamen ut nulla ex satietate oriatur nausea, quia, ut ait S. Gregorius, *desiderium semper satietas comitatur, et ipsa satietas ex desiderio semper accenditur* (Mor. 18, 18). O convivium admirabile? O epulum desiderabile! O quam beatus, qui *manducat panem in regno Dei!* (Luc. 14). Quis vero ad hoc convivium vocabitur? Ad illud Deus omnes vocat, nunc internis inspirationibus, nunc concionatorum verbis, nunc auxiliis et nunc favoribus multis. Imo fame, siti, morbis, aliisque flagellis ad illud sepe eos quodammodo venire compellit, *compelle intrare*. At nisi vocati veniant per aretam mandatorum viam, in cœlesti convivio nunquam reci-

pientur, nec ullus, quamvis vocatus, suaves cœlestis convivii cibos gustabit, nisi Dei mandata servaverit. *Nemo illorum qui vocatisunt, gustabit cenam meam.* Israëlita ad terram promissionis lacte melleque manantem, vocati erant; jamvero quia Dei mandatis non obtemperaverunt, ab ea repulsi sunt, juravitque Deus, quod ad illam nunquam essent ingressuri. *Juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam* (Ps. 94, 11). Eundem in modum ad cœlestem promissionis terram vocat nos Deus; ad cœleste epulum, et ad dulcissima beatæ patriæ mella nos invitat; verum si Dei mandatis obedientiam non præstiterimus, a tali convivio repellamur; divinis itaque obtemperemus mandatis, ut in æternam paradisi requiem, in æternum illud Sabbathum, conviviumque beatissimum ingredi valeamus. Christus ad cœlum ascendit, ut omnia ad nostri receptionem disponat; ibi omnia præparat, ut ad convivium cœleste recipiamur; *Ego, inquit, dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis, et bibatis super mensam meam in regno meo* (Luc. 22, 30). Ad beatum illud convivium Christus nos invitat, nos vocat, nos compellit, nosque in eo recipi optat; verum ut in illo recipiamur, necessario in hoc mundo servanda sunt Dei mandata, *Si vis ad vitam ingredi, serena mandata* (Matt. 19, 17). Non ergo vanas, frivolas et ridiculas adducatis excusationes, ut Dei mandata non servetis; ea servato religiose et fideliter, ut ad æternum paradisi convivium vocari, ac in eo sedere et Deo frui valeatis. *Amen.*

DOMINICA TERTIA POST PENTECOSTEN

DE DEI IN HOMINES AMORE.

Congratulamini mihi, quia inveni ovem, quæ perierat
(Luc. 15, 6).

Divini cordis intima penetrare non valemus, ut ibi qualis et quantus sit Dei in homines amor, fixa palpebra inspiciamus; Deus quidem summus et innumeris, quibus non afficere dignatur, beneficiis sum nobis ita patefacit amorem, ut nullus tam cæcus et tam mentis inops reperiat, qui se divini amoris objectum esse non evidentissime cognoscat. Nihil odit Deus eorum quæ fecit, et maxime diligit hominem, propter quem omnia fecit. Omne genus humanum unus Dei grex est, et quilibet homo est Dei ovis, quam ipse magno affectu prosequitur. *Universarum gentium idem Deus, et Dominus, et Pastor est* (Ter. de pudicit. 7). Hic est Pastor universalis et beneficus, qui omnes penitus homines, veluti gregis sui oves inspicit, fovet, nutrit, diligit, multisque beneficiis afficit; et tunc maxime cum aliquam ex iis ovibus errantem ad ovile suum revocat. Tunc angelos et homines ad sibi congratulandum invitat; tunc omnibus creaturis rationalibus dicit: *Congratulamini mihi, quia inveni ovem quæ perierat.* Videamus, et sedulo perpendamus, quantus sit Dei in homines amor. *Ave.*

Omnes penitus homines, qui in hoc mundo vivunt, aut sunt peccatores, aut penitentes, aut justi. *Sunt peccatores*, quamdiu lethalis cujusdam peccati macula inquinantur. *Sunt penitentes*, cum a peccatis, quibus inquinabantur, per penitentiam mundantur. *Sunt justi*, cum ab omni mortali peccato liberi in statu gratiæ sanctificantis vivunt. *Homines peccatores* sunt oves perditæ, quæ a Christo Pastore suo aberrant; *homines*

penitentes sunt oves quæ inveniuntur, et ad Christi ovile revertuntur; *homines justi* sunt oves quæ a Christo per mortale peccatum nunquam exierunt, vel quæ ad ipsum per penitentiam redierunt. Omnes autem illas oves Deus maxime diligit: omnes homines, sive peccatores, sive penitentes, sive justos magno affectu prosequitur, iisque omnibus portentosa amoris sui testimonia exhibet. Hoc haud dubie norunt omnes fideles: hoc evidentius patebit, cum probaverimus, quod Deus diligit 1. homines peccatores: 2. homines penitentes: 3. homines justos.

I PARS.

Deus diligit homines peccatores.

Disputant nonnulli, an Deus amet, vel odio habeat peccatores? Quam difficultatem facile solvet qui dicit, Deum peccatores ut peccatores odio habere, eos vero ut homines, et ut creaturas suas diligere; vel qui cum D. Augustino respondebit, quod Deus amet peccatorem: peccata vero quæ perpetrat, odio habeat: *amat te, odit tua*. Amat revera Deus homines peccatores et ab æterno illos amat: licet enim eos omnis beneficii indignos et ingratos fore præviderit, eos tamen creare et beneficiis multis efficere ab æterno decrevit. Antequam quidquam Deus faceret a principio, antequam extenderet cælos, necdum erant abyssi, adhuc terram non fecerat, nec montes fundaverat; necdum fontes eruperant, cum homines peccatores creare, ad sui imaginem condere, ac rationis participes et sempiternæ beatitudinis capaces facere præordinavit. Hoc ab æterno Deus in gratiam hominum peccatorum statuit; et hoc quod tunc statuerat, nunc executioni mandat: peccatores enim jam creat, eos rationis compotes ac æternæ felicitatis capaces efficit; et in majus amoris sui in peccatores testimonium multas ad eorum usum, multas ad eorum sustentationem, multas ad eruditionem, multas ad consolationem, multas ad delectationem, et multas

ut eis subsint, creaturas producit. Patere, o peccator, Deum te plurimum dilexisse, cum fecerit te et fecerit tam multa propter te. Majora adhuc suæ in te dilectionis testimonia exhibuit, cum pro tui salute et ut te redimeret, humanam carnem assumere, frater tuus fieri, in humili præsepio nasci, vilibus involvi pannis, temporum injuriis exponi, Herodis et Phariseorum persecutiones pati, flagellis caedi, alapis percuti, cruci affigi et dirissimam mortem obire voluit. O excessum! O stuporem? O immensam Dei in peccatores charitatem. Nulla inter homines major esse posse videtur charitas, quam quod quis pro amicis suis sanguinem fundat et animam ponat; *majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis* (Joan. 15, 13). At longe major Dei in peccatores extitit charitas, qui licet infensissimi ejus essent inimici, eos tamen ita amavit, ut pro eorum salute incarnari, annihilari, flagris excipi, crucifigi et pretiosissimum sanguinem effundere dignatus sit. Cui charitati, inquit sanctus Bernardus, nulla alia similis esse, fuisse, vel fore videtur, *Majorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis*. Tu vero, clementissime Jesu, majorem ostendisti, ponens eam etiam pro inimicis: *cum enim adhuc inimici essemus per mortem tuam et tibi reconciliati sumus, et Patri: quænam alia videtur esse, vel fuisse, vel fore huic similis charitas* (ser. fer. 4 post Dom. Pass.)? Nulla quidem major inveniri potest charitas; atque hujus charitatis magnitudo inde magis patet, quod Christus hæc omnia non ex necessitate et coacte, sed voluntarie pro peccatoribus passus sit. Unica enim sanguinis sui gutta, imo unico voluntatis suæ actu omnes peccatores redimere poterat; tantum autem ejus in illos amor extitit, ut pro iis totum sanguinem suum fundere voluerit. O portentosum Dei in peccatores amorem? Qui inde magis adhuc elucescit, quod Christus graviora et prolixiora pro eorum redemptione tormenta pati voluisset et desiderasset. Unde, ut adnotat V. Beda, cum Christus in cruce hæc verba profert, *Deus meus, ut quid dereliquisti me?* conqueritur non propter tormenta quæ patitur; sed quia *Pater non ei longiorem concedit vitam, ut plura pro pec-*

catorum redemptione pati possit. Inenarrabilia prorsus et incomprehensibilia sunt hæc amoris testimonia, quæ Christus peccatoribus dedit, cum pro eorum salute crucifigi et mori voluit. Hic non hasit Dei in peccatores amor; nihil enim jam omittit, ut cuique peccatori in hoc mundo viventi suum amorem testetur, nil non præstat, ut quemlibet peccatorem ab inferni faucibus eripiat, a peccatis eruat, justificet et salvet. Dic, o peccator, quoties peccatis tuis meruisti, ut in infernum te Deus præcipitaret et tamen ne in infernum caderes impedivit? Quoties descendisti usque ad portas inferni et ne illic intrares te tenuit? Quoties appropinquasti usque ad portas mortis, et ne ipse te caperent, obstitit? Si in hoc et in illo casu quem tu nosti, mors te occupasset, nonne hoc infernus animam tuam suscepisset, ac perpetuo damnatus fuisses? Et tamen tantus Dei in te fuit amor, ut de corporis et animæ morte te eripuerit. Forte millies Deus te juste damnare potuisset, si voluisset; noluit, quia amabat te. Trahebat te tartareus draco, deglutire paratus; Deus per misericordiam suam defendit te usque nunc et ab ore ejus extraxit, nec in infernum, quo dignus eras, te projici permisit. O magnum Dei in te amorem! Neque ibi est terminus amoris et beneficiorum Dei in peccatores; nihil enim prætermittit eorum quæ facere potest, ut eos a peccatis eripiat, justificet et salvet. Eos magna cum patientia expectat, ut per penitentiam ad ipsum veniant: eos superno lumine sæpe irradiat, ut in quanto suæ salutis periculo versentur agnoscant; eorum conscientiam interdum lancinat, ut illos ad peccatis valedicendum inducat; suos mittit Angelos, ut eos ad viam salutis revocare conentur; ipse gratia sua peccatores interius monet et ad bonum agendum excitat; auxiliares manus per se, per pastores, per concionatores et per confessarios illis offert, ut e criminum suorurn cœno egredi et justificari valeant: præstat tandem quidquid juxta infinitæ sapientiæ suæ leges debet et potest, ut eos convertat, justificet et salvet: *Quid est hoc, quod debui ultra facere vineæ meæ et non feci ei?* O quot et quanta Dei in peccatores amoris testimonia! Quam magna eis impendit

beneficia! Quæ inde etiam majora quisque censebit, quod omnino gratuita sint. O peccator, meruerasne, ut Deus te crearet, hominem te faceret, a demonis servitute te redimeret, te ab inferni faucibus eriperet, teque ad penitentiam expectaret et vocaret? Nil sane eorum promerueras: imo tot et tantorum beneficiorum totaliter indignus eras, et Deus ex mera bonitate sua te iis affectit. Ideo gratias age Deo, qui tot et tanta tibi gratis beneficia exhibuit; ama Deum, qui tantopere te dilexit. Dic, o peccator, si quis oculorum lumen, si quis usum aurium vel manuum tibi dedisset; si quis pedem tibi præpeditum aliquomodo reparasse videretur; vel si quis sopitam quavis occasione excitasset in te rationem, nonne eum plurimum amares? Nonne æternas ei gratiarum actiones rependeres? Quanto magis Deum amare, eique gratias agere debes, cum ille non aliquorum solummodo membrorum usum dederit, verum pedes, oculos, caput, omnia corporis membra, omnes animæ tue potentias, teque totum creaverit, ac te totum tibi dederit. Dic iterum, peccator, si quis a dira te Maurorum, vel Turcarum servitute eripuisset, nonne ei gratias rependeres? Nonne eum ut benefactorem et liberatorem tuum ardentem amares? Certe, nisi inhumanus et ferreus esses, te totum in amoris et gratiarum actionis actus effunderes. Quanto magis Deo gratias egere debes, quanto ardentius illum amare teneris, cum gravissima passus sit et acerbissimam mortem obierit, ut te a dirissima demonis et peccati servitute liberaret. Dic tandem, peccator, nonne ardentissime diligeres eum, qui a formidando te eruisset præcipitio, quique a præparato tibi rogo te liberaasset? Eum sane summo prosequeris amore, eique immortales gratias rependeres. Ergo multo magis Deum amare, eique gratias referre debes, cum ab inferni præcipitio et rogo, in quem projici pluries merueras, te ex mera sui bonitate eripuerit. Ama ergo Deum, qui tantopere te amavit. Dic illi ex intimo cordis affectu; diligam te, Deus meus, Creator meus, Redemptor meus, Liberatorem meus. Dic illi cum D. Augustino: *Diligam te, Domine, virtus mea: diligam te, omnis exultatio mea: diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mente mea, tota*

fortitudine mea et totis viribus meis, et etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis et momentis, quibus fruar bonis misericordiae tuae. Sicut enim nulla hora est, vel punctum in omni vita mea, quo tuo beneficio non utar; sic nullum erit momentum, quo te non habeam ante oculos in mea memoria et te non diligam ex omni fortitudine mea (Soliloq. 7). Hoc die, et fac quod te facturum dixeris, ama et ardentem ama, et toto vitae tuae tempore ama Deum, qui te prior dilexit. Cum autem Deus amet hominem peccatorem, nil mi- rum quod diligit hominem poenitentem.

II PARS.

Deus diligit homines poenitentes.

Homines Deus ad poenitentiam vocat: eos ex peccatoribus poenitentes fieri desiderat; moxque ut veram poenitentiam susceperint, eos ardentius amat, eisque majora amoris sui testimonia exhibet, 1. quia eos benigne recipit; 2. quia omnia iis peccata dimittit; 3. quia aeternae iis poenae reatum remittit; 4. quia amissam gratiam, primosque iis honores restituit.

1. Indignus erat peccator, ut a Deo, cui injuriam fecerat, benigne reciperetur; Dei iustitia potius, quam ejus misericordia dignus erat. Cum tamen ex peccatore fit poenitens, tantus in eum Dei est amor, ut illum benigne recipiat, eumque quasi desponset: *Sponsabo te mihi in sempiternum* (Osee 2, 19). Cum uxor a viro discessit, aliumque virum duxit, a primo sponso non benigne recipi solet; tantus autem est Dei animarum nostrarum sponsi in peccatores amor, ut licet ab eo per peccatum recesserint et alii amatoribus cor suum dederint, si tamen ad ipsum per poenitentiam redire voluerint, eos benigne recipiat et in aeternum sponset. *Si dimiserit vir uxorem suam, et recesserit ab eo, duxerit virum alterum, numquid revertetur ad eum ultra? Numquid non polluta et contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus*

multis, tamen revertere ad me, dicit Dominus, et ego suscipiam te (Jer. 2, 1). Audi, peccator, Deum promittentem tibi, quod si ad eum per poenitentiam redieris, benigne te recipiet, et ego suscipiam te. O magnum Dei in homines poenitentes amorem!

2. Magnus quidem hic Dei in homines poenitentes amor, quod scilicet eos licet indignos benigne recipiat; tanto adhuc illos amore prosequitur, ut non aliqua dumtaxat, verum et omnia quantumvis gravia et enormia peccata dimittat. *Si impius, inquit Deus, egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis, quae operatus est: omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor* (Ezech. 18, 21). Ita hominis poenitens peccata Deus delet, ut eorum amplius non recordetur ad vindictam; ac poenitentes ita amet, quasi nunquam peccaverint. O eximium Dei in homines poenitentes amorem! Quin eos magis adhuc diligit, quia non eis solum omnia peccata dimittit, *verum et iis aeternae poenae reatum remittit.*

3. Quamdiu quis in statu lethalis peccati vivit, aeternis cruciatibus obnoxius est, ita ut si in hoc statu diem obeat, mox in infernum, aeternum cruciandus projiciatur. O quam misere vivit, qui in hoc statu vivit! E contra quam felix homo poenitens, quem, cum poenitentiam agit, Deus ita diligit, ut hunc poenae aeternae reatum illi remittat, ac praestet ut aeternis suppliciis non amplius obnoxius sit. Sempiternis illis cruciatibus peccatores Deus justo suo judicio destinat, nisi respiscant; verum ex nimia bonitate sua iis poenitentiam agentibus hanc poenam tollit, iisque veniam concedit: *Qui poenam per judicium destinavit, idem et veniam per poenitentiam sponndit, dicens ad populum, poenitere et salvum faciam te* (Tert. de poenit. 4).

4. Ecce aliqua, eaque eximia amoris Dei in poenitentes testimonia; majus autem amoris ejus in illos testimonium hoc est, quod iis amissam gratiam restituat, ac primos reddat honores. Mox enim ut quis poenitentiam agit, gratiae justificantis stolam ei Deus tradit et non secus ac filii prodigi pater, clamant dicens: *Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date*

annulum in manum ejus, et calcamenta in pedes ejus (Luc. 15, 22). Quæ verba de Patre æterno explicans Chrysologus, ait, Deum ita hominem penitentem diligere, ut non ei solum stolam gratiæ justificantis, etiam pristinos honores restituit: *Paterna pietas contenta non est, innocentiam reparare solam, nisi pristinum restituat et honorem* (Serm. 1, de duob. fili.). Cum Nabuchodonosor ad se reversus agnovit Altissimum, et peccatorum quæ patraverat penitentiam suscepit, ei Deus non solum gratiam justificantem contulit, sed et illi regni honorem restituit: sic cum peccator crimina sua per penitentiam delet, non solum dat ei Deus gratiam justificantem, insuper illi pristinos honores confert. Imo Deus hominibus penitentibus non solum amissam gratiam ad æqualitatem, verum etiam sepe cum additione et fenore restituit. Sicut enim filii Israel ex Ægypto ditiores egressi sunt, quam in Ægyptum ingressi fuerunt, nam Deus *eduxit eos cum argento et auro* (Ps. 104); ita homines per penitentiam sepe a peccatis suis gratia et bonis spiritualibus ditiores resurgunt, quam ante casum fuerint. Sicut etiam prodigi illius filii pater benignius, lautius et festivius erga illum redeuntem se gessit, quam antequam ab illo exiret, ita et Deus erga peccatores ad eum per penitentiam revertentes se liberaliorem sepe exhibet, quam antequam ab illo per peccatum discederent: iis sepe abundantiores gratias tribuit, eosque ad altiores honorum gradus elevat. O quam magnus Dei in homines penitentes amor! *Eos amat*, cum eos licet indignos benigne recipiat: *eos amat*, cum iis indulgeat, omniaque peccata, quantumvis gravia, multa et inveterata dimittat: *eos amat*, cum æternorum inferni suppliciorum iis reatum remittat: *eos amat*, cum amissam iis gratiam et primos honores restituit. Vide, homo penitens, quantum diligit te Deus; vide itidem, an redames eum, qui tantopere te dilexit; vide, an pro tot acceptis beneficiis eum laudaveris; ac debitas ei gratias rependeris. Forte nondum oculos in altum sustulisti, ut gratias ageres benefactori et amatori tuo! Forte post tot accepta beneficia, atque post tot in te amoris testimonia, oblitus es Dei tui, dereliquisti amatorem tuum et in pristina

peccata iterum cecidisti! *Cum Deus nobis magna beneficia præstat, nihil exigit a nobis, nisi ut eum diligamus* (D. Basil. in c. 10 Deut.), eique gratias referamus. Dic, homo penitens, qui tot beneficia, totque amoris signa a Deo recepisti, dic, inquam, ubi est amor tuus? Ubi gratiarum actiones, quas Deo rependisti? Itane eum dilexisti, ut a tempore quo penitentiam egisti, nullo modo in eum peccaveris? Itane ei addictus fuisti, ut omnia ad ejus laudem et gloriam feceris? Hæcine reddidisti Deo amatori et benefactori tuo: *hæcine reddis Domino?* Forte retribuisti mala pro bonis? Forte post acceptam a Deo veniam et gratiam pluries in eum peccasti? Forte similis fuisti ingratis hujusmodi, qui cum Deum diligere debent, detrahebant illi: *pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi?* Heu! si tanta tua fuerit ingratitude, eam detestare, veniam a Deo supplex postula et imposterum ab omni abstine peccato, omnibusque cordis tui medullis lauda et ama eum, qui tantopere te dilexit. *Deus autem qui hominem penitentem amore prosequitur, hominem justum maxime diligit.*

III PARS.

Deus diligit homines justos.

De justis specialiter asserit propheta, quod a Deo diligantur: *Dominus diligit justos* (Psal. 145). Et ipse Deus per alium prophetam declarat, quod justos ut pupillam oculi sui amet, dicens: *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei* (Zach. 2). In quæ verba D. Augustinus ait, Deum justos vocare pupillam oculi sui *propter excellentissimum dilectionis affectum quo eos prosequitur*. Propter eundem affectum asserit Deus, quod ad justum veniat et in illo maneat: *Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus* (Jo. 14, 23). Deus qui ubique est, ideoque immobilis, venit ad justos et in iis manet, non loci mutatione, sed nova operatione et specialis quodam amoris testimonio quod eis

exhibet. Ad eos venit Pater æternus per suam potentiam, ut illos protegat; Filius per suam sapientiam, ut eos illuminet; Spiritus Sanctus per suam gratiam, ut eos in justitia conservet et promoveat; ad justos tandem tres sanctissimæ Trinitatis personæ *veniunt subveniendo, illuminando, implendo*; et in iis manent et habitant, quasi in domo et templo sancto suo: *Vos estis templum Dei vivi* (2 Cor. 6). Nec credas, in justis Deum tunc solummodo specialiter esse et habitare, cum prosperitate gaudent, vel cum temporalibus bonis affluunt; in iis enim et cum iis etiam est, quando tribulantur, et gravia patiuntur: *Cum ipso sum in tribulatione* (Psal. 90). Tunc cum eis est, ut eos adjuvet, consoletur, corroboret, perficiat et celo dignos efficiat. Ecce plurima divini amoris erga justos testimonia: alia nonnulla ejusdem amoris argumenta paucis verbis colligit Sapiens, dum ait: *Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei; et dedit illi scientiam Sanctorum*. Justi non a mundi, vel carnis spiritu ducuntur; verum a Deo, qui eos ducit per vias rectas charitatis, patientiæ, humilitatis et obedienciæ: *justum deduxit Dominus per vias rectas*. Et quia viæ illæ arduæ sunt et difficiles, ut eos ad hujusmodi vias strenue incedendum alliciat, in secreto contemplationis ostendit illis regnum cælorum. Quasi dicat: durum vobis est, viis charitatis, humilitatis, patientiæ et obedienciæ incedere; durum vobis est amare eos qui vos persequuntur, coram omnibus humiliari, dira quævis pro mei amore pati et mandatis meis obtemperare; jam videte paratum vobis cælorum regnum, quod dabo vobis si per has vias ambulatis: *et ostendit illi regnum Dei*. Quid plura? *Et dedit illi scientiam Sanctorum*, Deus enim ita diligit justos, ut ab eorum mentibus debeat scientiam mundi quæ docet vanitatem, et scientiam carnis quæ docet voluptatem; ac docet illos *scientiam Sanctorum*, seu scientiam illam cœlestem et practicam, qua quis studet Deo per omnia servire et placere, sequere totum ad ejus voluntatem convertere. Ecce quomodo Deus justos diligit; quin et alia multa amoris sui testimonia eis exhibet; inter quæ non mihi parvum quid videtur lætitia illa spiritualis et interna,

qua eos replet. Miseri peccatores nulla unquam vera pace et lætitia fruuntur; non est gaudere impiis, dicit Dominus; *at vox exultationis, et salutis in tabernaculis justorum* (Psal. 117). Lætantur justii ob testimonium conscientiæ; lætantur, quia Dei amicos et filios se esse confidunt: lætantur potissimum et juste lætantur ob certam spem, quam de futura gloria habent. Quis enim non lætetur in *spe gloriæ filiorum Dei*? Quid triste potest accidere ei, qui post modicum sperat cum Deo regnare, inter angelos sociari, et felicitatis æternæ gaudia possidere? Ruat mundus, dissolvatur orbis, terra deliſcat; si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinæ. Non enim contristabitur justus quidquid acciderit ei, quin contra semper lætabitur, et in mediis etiam tribulationibus gaudio superabundabit: *superabundo gaudio in omni tribulatione* (2 Cor. 7, 4). Miramini Dei erga homines justos amorem, qui tantus est, ut etiam in hoc mundo, interna eos lætitia et consolatione repleat. Adhuc et illos Deus ita amat, ut alia multa iis bona largiatur; et ideo filio suo dicebat Tobias: *multa bona habebimus, si timerimus Deum*. Quæ et quanta in præsens justis Deus largiatur bona, et impendat beneficia, facile auspiciabitur qui animadvertet, viros justos qui hujusmodi bonis fruuntur, omnia alia mundi bona et solatia parvipendere ac veluti stercorea inspicere. Consule prophetas, apostolos, doctores, consule religiosos, monachos, eremitas; consule Antonium, Paulum, Hilarionem et alios sanctos qui in eremo solitarii, silvestres inter bestias diutissime vixerunt, pete ab illis, quid suavitatis in solitudine invenerint? Quid inter rupes et saxa illos detinebat? Cur non redibant ad mundi solatia? Propter quid sæculi divitias et delicias non repetebant? Certe quia Deus tot illos bonis spiritualibus, totque et tantis deliciis replebat, ut, comparatione eorum omnia mundi bona et solatia parvipenderent, pro nihilo haberent, ac veluti lutum arbitrantur et despicerent. O quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te! Quam magna sunt spiritualia bona, quibus justos etiam hic in terris replet! Quid erit in paradiso? Quæ et quanta erunt cœlestia illa bona, quæ a

Deo recipient? Ibi Deus, qui eos amavit, dum in sæculo viverent, illos infinito prosequetur amore, ineffabilibus eos bonis replebit et sempiterna illos gloria coronabit. Quando moritur peccator, pereunt omnes cogitationes ejus, omnia negotia, omnes fraudes, omnes sollicitudines, omnia solatia, omnis denique opera, quæ in fovenda, nutrienda et saginanda carne expensa est: nil illius remanet nisi sola misera anima, quæ perpetuo incendio puniendi reservatur. Justi vero post mortem amplam retributionem et mercedem copiosam percipiunt, intrant in gaudium Domini sui et ad cœli sedes sublimantur, ubi perpetua et inenarrabili gloria perfruuntur. Hæc est pars justorum, hæc sors timentium Deum et custodientium præcepta ejus. *Peccator videbit et irascetur, dentibus suis fremet et tabescet* (Ps. 111). Ad tormentum suum videbit peccator justorum felicitatem et gloriam, videbit quid amisit, et videndo irascetur, ac dentibus suis in seipsum fremet et tabescet, quia tanta bonam stulte perdidit. Merito fremet et juste contabescet peccator, quia cum posset per viam justitiæ ire ad cœlestem gloriam, elegit potius per vias difficiles, per saxa et spinas tendere in gehennam. Heu, quo fremitu, quo ejulatu, quibus clamoribus hanc suam stoliditatem et cæcitatem deplorabunt peccatores! E converso quanta justorum erunt gaudia, quanta solatia, quanta præmia! Quis non timeat cruciari cum impiis, et quis non ambient cum justis præmiari? Timeat impii, trepidate et a via iniquitatis discedite, ut justitiæ viam ambuletis. Desinite in statu peccati vivere; ad semitas justitiæ transite. Estote justi: et Deus ita vos amabit, ut in hoc mundo vos spiritualibus bonis repleat, ac in alio cœlestibus et æternis vos afficiat. *Amen.*

DOMINICA QUARTA POST PENTECOSTEN.

DE VERBO DEI.

Cum turbæ irruerunt in eum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth (Luc. 5).

Trinum est Dei verbum: unum, quod ex mente Dei, aliud, quod ex corde Dei, et aliud, quod ex Dei ore procedit. *Verbum*, quod ex Dei mente procedit, est ipsum Verbum æternum et increatum, quod ab æterni Patris intellectu producitur in similitudinem nature. *Verbum* ex Dei corde procedens est verbum illud bonum, quod cor ejus eructavit, cum Verbum æternum ex nimio sui in homines amore in beatissimæ Virginis utero ad eorum salutem incarnari voluit. *Verbum* denique, quod ex Dei ore procedit, sunt eloquia sancta a Deo per seipsum, vel per alios prolata, quibus de his quæ ad salutem credenda, speranda, vitanda et facienda sunt, erudimur, et ad recte vivendum accendimur. *Verbum mentis* semel dumtaxat prolatum est, cum scilicet ab æterno Filium suum Pater æternus genuit. *Verbum cordis* semel etiam tantum dictum est, nempe cum Verbum æternum in beatissimæ Virginis utero est incarnatum. *Verbum autem oris Dei* a mundi primordio populis prædicatum est, et usque ad mundi finem prædicabitur; illudque Christus divino suo ore, tanto fervore, tanta eloquentia, tanto verborum lepore, tantaque sententiarum vi hominibus annuntiavit, ut populi summo illum audiendi desiderio succensi illum sequerentur, et in illum irruerent: *Cum turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei.* Sedulo inspiciamus, quomodo se habuerint populi erga Christum prædicantem, et inde sumamus occasionem docendi, quomodo se gerere debeant Christiani, cum eis Dei verbum per concionatores annuntiatur. *Ave.*

Populi, qui Christum sequebantur, ejus concionibus audiendis